

Mediefag

Kilde 2: Ja, jeg var for fej.

Denne kilde blev oprindeligt trykt i det anerkendte vesttyske ugemagasin *Stern* den 1. februar 1979. Indlægget er en af de typiske reaktioner på den virkning, som fjernsynsserien "Holocaust" havde på mange tyskere, der bevidst havde lukket øjne og øren for den frygtelige virkelighed, som deres eget lands regering havde skabt i perioden 1933-45. Serien blev sendt på tysk fjernsyn den 22., 23., 25. og 26. januar 1979. Indlægget er skrevet af Henri Nannen, der på dette tidspunkt var *Stern*'s chefredaktør og som krigskorrespondent selv havde oplevet Anden Verdenskrig.

Indlægget blev senere trykt i en bog, som blev udgivet i Tyskland kort efter udsendelsen af serien: Peter Märthesheimer/Ivo Frenzel (red.): *Der Fernsehfilm Holocaust. Eine Nation ist betroffen*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main 1979, side 277-280. Dette uddrag stammer fra denne bog.

Kære *Stern*-læser!

»Har I vidst det her?« lød vore børns og børnebørns spørgsmål efter afslutningen af serien *Holocaust* sidste fredag. »Og hvis svaret er ja, hvordan kunne I tillade det?«

Jeg kan ligefrem se, hvordan De har vendt og drejet Dem, da De blev stillet over for disse spørgsmål. Hvordan De dog aldrig har haft noget mod jøderne. De har intet blod på hænderne. De har ikke angivet Deres nabo Josef Weiss [den jødiske praktiserende læge i serien, red.]. Når ingen har set det, har De endda hilst på ham, når De mødte ham på gaden med den gule jødestjerne på tøjet.

Og hvad ligger der egentlig i »vidst«?

For er det da overhovedet rigtigt, hvad denne ofte sentimentalt rørende og kitskede US-film har serveret for os? Når allerede kraveopslagene på SS-uniformerne er forkerte? Når det står fast, at der ikke i Heydrichs [SS-general, dræbt ved et attentat i Tjekkiet 1942, red.] omgivelser fandtes en type som denne servile hr. Dorf [seriens fiktive hovedskurk, red.]? Når tyskerne som i de amerikanske krigsfilm kun består af dumme djævløse, perfide teknokrater og liderlige tyrenakker der hedder Müller? Når denne film med et så skrækkeligt tema ikke kan give afkald på en eneste Hollywood-cliché? Er der så ikke også andet, der ikke stemmer? Var der så måske slet ikke seks millioner, der blev myrdet, men kun fem eller fire, eller måske kun tre?

Åh Gud, hvor er mennesket dog dygtigt til at løbe fra skylden, når det gælder! Som om det kom an på et par hundredtusinder færre, som blev tævet til døde, skudt eller gasset, et par tusinde færre babyer, som man rev ud af mødrenes arme og kastede på bålet, som om forbrydelsen derved blev mindre, mere tilfældig og mere undskyldelig.

Nej, det havde ikke været nødvendigt at lave denne banale amerikanske serie *Holocaust* for at bevise, at denne »endelige løsning på jødespørgsmålet« alene var tyskernes sag. Ja, en sag der angår alle tyskere i min generation, for i sidste ende udførte Hitler, Himmler og Heydrich jo ikke det blodige job med egne hænder, og selv med deres »indsatsgrupper« [særlige militærenheder der gennemførte masse nedskydninger af jøder i Østeuropa, red.] ville de ikke have kunnet udføre det – uden os, uden Dem og mig.

Sejren over Polen var jo dog en tysk sejr og ikke blot en sejr for generalerne Bock og Rundstedts divisioner. Sejren ved Dunkerque [fordrivelsen af de engelske tropper fra Frankrig i 1940, red.] var et tysk sejr og ikke bare en succes for den 18. Armé. Slaget ved Tobruk [Nordafrika, 1942, over englænderne, red.] var ikke kun general Rommels private sag. Derfor er mordet på jøderne da også et tysk mord.

Nej, de pinlige overdrivelser i serien *Holocausts* rammehandling, de utroværdige voldtægtsscener, som de evige fortrængere vellystigt bruger som anledning til at kritisere dens saglige ukorrektheder, alt det ændrer ikke ved det faktum, at sandheden var værre, end *Holocaust* formåede at skildre den.

Morderne var ikke bare tølper og sadister, ikke bare slagsbrødre og karrieremagere, de var for det meste lidenskabsløse, troende mennesker, som var overbevist om, at deres handlinger var nødvendige for den tyske nations tarv, og derfor myrdede disse tyske mænd og kvinder løs med den største pålidelighed.

Og de og jeg, har vi da vidst det?

Nå, vi ville i hvert fald ikke vide det. Selv om vi måtte have vidst det.

(...)

Kunne jeg endnu på det tidspunkt have gjort noget? Det er ikke det, der er spørgsmålet. Det forbandede spørgsmål er, om der virkelig skulle en amerikansk film til for at gøre os det klart: Holocaust er overalt. Også i dag, også efter 40 år.

Og igen er vi for feje til at sætte os op imod det.

Der var en ung statsadvokat i Hamburg, som i august sidste år afviste en jødisk medborgers anklage mod en nabo for at skrevet et brev til hende, adresseret til »den beskidte jødeso«. Under journalnummer 54 Js 309/78 meddelte statsadvokat Arne Osterloh jøden: »Fornærmelserne er godt nok af yderst hæslig karakter, men forstyrrer ikke retsordenen uden for den private sfære.«

Det som efter statsadvokatens mening ikke forstyrrede den offentlige ro og orden, lyder i 1978 i originalversion: »Juda krepér! Du smudsige Jødesmovs, lugt gas! Jødesvin! Husk 1933! [Hitler kom til magten 30.1.1933, red.] Hovedhuden på en jødepande giver en prima lampeskærm.«

Husker De den næppe fattelige ligegyldighed, med hvilken politifolkene i *Holocaust* så til, mens SA tæskede løs på den gamle jødiske boghandler Palitz? Helt på samme måde går han forbi, den unge hr. statsadvokat Osterloh, og lytter ikke efter, og så er han dog ikke en af os ældre, som er inficeret af vores fortid, som vi ikke har fået bugt med.

Holocaust er ikke bundet til nogen generation eller noget folk. Holocaust er overalt. Og overalt tilbyder ofrene sig: jøder, negre, Vietcong [vietnamesiske kommunister, red.], kommunister, dissidenter, terrorister, modstandere af shahen i Iran, venstreradikale – jag dem, tæv dem, skaf os af med dem, allerbedst slå dem ihjel. For vi vil have vores ro og retsorden, vores gravstedsfred, vores retskirkegård.

(...)

Hvis nogen vil skrive til mig, at de allierede luftgangstere over Dresden [hentyder til et frygteligt bombardement af de allierede luftstyrker af den militært ubetydelige østtyske by i 1945, red.],

amerikanerne i Vietnam [1963-75, red.], sovjettropperne i Ungarn [1956, red.], israelerne i Libanon og kommunisterne i Cambodia dog alle er af samme skuffe – så kan han godt spare frimærket. De andres forbrydelser kan aldrig undskylde ens egen.

Først når vi når til ikke mere at være for fejle til at se vor egen skyld ind i ansigtet, og først når vi er beredt til uden fejhed at rejse os mod de første tegn på enhver form for intolerance – først da kan vi i det mindste for vores børns vedkommende gøre krav på glemselens nåde.

Henri Nannen

Oversat af Karsten Fledelius.